

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS - SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS -OPPIMÄÄRÄ

SIVISTYS- JA
KULTTUURIPALVELUT

OULU

Yleistä s2-oppimäärän arvioinnista

- suomi toisena kielenä ja kirjallisuus on yksi äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen oppimäärästä
- perustuu valtakunnallisen opetussuunnitelman tavoitteisiin ja kriteereihin
- on monipuolista ja joustavaa, huomioi ikäkauden ja oppimisedellytykset
- tukee oppimista ja kykyä itsearviointiin
- ottaa huomioon oppilaan kielitaustan ja kehittyvän kielitaidon sekä erilaiset tavat oppia ja työskennellä
- arviointi voi olla kaikissa oppiaineissa sanallista 9. luokan välitodistukseen asti
- päättötodistukseen on annettava numeroarvosana, joka perustuu päättöarvioinnin kriteereihin

Arvioinnin osa-alueet

Suomi toisena kielenä -oppimäärän osa-alueet:

- Vuorovaikutustilanteissa toimiminen (T1-T3)
- Tekstien tulkitseminen (T4-T5)
- Tekstien tuottaminen (T6-T7)
- Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen (T8-T10)
- Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena (T11-T13)

Summatiivisen arvioinnin tueksi havainnoi ja arvioi arkitilanteita:

- vuorovaikutusta ja yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa
- puhumisen taitoa
- puheen ymmärtämisen taitoja
- luetun ymmärtämisen taitoja
- kirjoittamisen taitoja

Arvosanakriteerien tiivistys

**SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 5**

T1: Osallistuu ennakoitaviin vuorovaikutustilanteisiin koulussa aktiivisesti kuuntelemalla.

T2: Ymmärtää selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.

T3: Ilmaisee itseään erilaisissa arkitilanteissa tai kertoo omakohtaisesta aiheesta kielitaitonsa mahdollistamalla tavalla. Täydentää kielitaitonsa rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.

T4: Ymmärtää, miksi tekstit eroavat toisistaan. Tunnistaa joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Ymmärtää tekstin sisältöä puutteellisesti.

T5: Lukee ja ymmärtää yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Esittää teksteistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.

T6: Tuottaa rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleen tutuista aiheista.

T7: Kirjoittaa tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Osaa kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

T8: Tunnistaa kielenkäytön vaihtelut eri tilanteissa sekä kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Hahmottaa lauserajat ja tunnistaa verbin lauseen keskuksena.

T9: Lukee lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Erottaa fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Hahmottaa, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Tunnistaa mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.

T10: Tietää, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Tunnistaa ja osaa kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässään.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa
toimiminen
T4-5: Tekstien
tulkitseminen
T6-7: Tekstien tuottaminen
T8-10: Kielen,
kirjallisuuden ja kulttuurin
ymmärtäminen
T11-13: Kielen käyttö
kaiken oppimisen tukena

T11: Tekee havaintoja kielenoppimisestaan ja omista oppimisen tavoistaan.

T12: Käsittelee eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.

T13: Etsii yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Noudattaa tekijänoikeuksia ja tietää, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Suunnittelee ja arvioi työskentelyään vain vähän.

**SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 7**

T1: Osallistuu suullisesti ja rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.

T2: Ymmärtää puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvittää niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.

T3: Valmistelee ja pitää puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleen läheisestä aiheesta. Oppilas ilmaisee itseään ymmärrettävästi.

T4: Tunnistaa tavallisimpia tekstilajeja. Ymmärtää tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmottaa tekstin kokonaisuuden. Selvittää avainsanat ymmärtääkseen tekstin pääajatuksen. Hyödyntää tekstejä sana- ja käsitevarantonsa laajentamisessa.

T5: Lukee ja ymmärtää ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Tekee teksteistä päätelmiä ja esittää niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.

T6: Suunnittelee ja tuottaa tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Ottaa vastaan palautetta teksteistään. Tuottaa tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, mutta tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.

T7: Kirjoittaa ymmärrettäviä tekstejä kielipillisistä puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.

T8: Pohtii tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Tunnistaa muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien välisiä eroja. Osaa jakaa lauseen rakenneosiinsa.

T9: Lukee suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelee lukukokemuksestaan muiden kanssa. On tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Tuntee joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailee vähintään yhtä niistä. Tunnistaa, mihin lajiin teksti kuuluu.

T10: Tunnistaa yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Monipuolistaa kulttuurisia kokemuksiaan ja osaa kertoa niistä.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa
toimiminen
T4-5: Tekstien tulkitseminen
T6-7: Tekstien tuottaminen
T8-10: Kielen, kirjallisuuden
ja kulttuurin ymmärtäminen
T11-13: Kielen käyttö kaiken
oppimisen tukena

T11: Tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asettaa itselleen oppimistavoitteita.

T12: Ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.

T13: Etsii tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelee tietoa toistaen. Arvioi omaa työskentelyään.

**SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 8**

T1: Edistää omalla toiminnallaan vuorovaikutuksen onnistumista.

T2: Ymmärtää pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.

T3: Valmistelelee ja pitää selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Ilmaisee itseään tilanteeseen sopivalla tavalla.

T4: Tunnistaa eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Laajentaa aktiivisesti sana- ja käsitevarantoaan lukemalla erilaisia tekstejä. Käyttää tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.

T5: Käyttää tekstien tulkinnan taitoaan oppimisen resurssina. Arvioi tekstejä ja tekee tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Ymmärtää, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.

T6: Suunnittelee, tuottaa ja muokkaa tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.

T7: Kirjoittaa koherentteja tekstejä ja käyttää niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Osaa kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintätekniologiaa hyödyntäen.

T8: Havainnoi ja erittelee tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Ymmärtää muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja erityylien vaikutuksia sekä kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

T9: Lukee suomenkielisiä kirjoja ja erittelee lukukokemustaan. Osaa nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastaan tekstistä.

T10: Erittelee yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Osaa eritellä kulttuurisia kokemuksiaan. Tekee havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T4-5: Tekstien tulkitseminen

T6-7: Tekstien tuottaminen

T8-10: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T11-13: Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11: Kehittää kielenoppimistaitojaan ja hyödyntää monipuolisesti ympäristöään kielenoppimisen resurssina.

T12: Ymmärtää ikätasolleen suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsee kontekstin tukea.

T13: Etsii tietoa eri lähteistä sekä suunnittelee, jäsentää ja arvioi työskentelyään itsenäisesti ja ryhmässä. Tuo oman panoksensa yhteiseen työskentelyyn.

**SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 9**

T1: Toimii vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovittaa puhettaan tilanteen mukaan.

T2: Erottaa olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioi kuulemaansa. Pystyy vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

T3: Valmistelelee ja pitää koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Ilmaisee itseään tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T4: Erittelee eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Kehittää sana- ja käsitevarantoaan siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

T5: Arvioi tekstien vaikutuskeinoja. Havainnoi tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Tulkitsee, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

T6: Tuottaa itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Käyttää myös muita tekstejä omien tekstien lähteinä.

T7: Kirjoittaa sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

T8: Tekee päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Hyödyntää kielenkäytössään muodollista ja epämuodollista kieltä. Ymmärtää kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

T9: Lukee monipuolisesti suomenkielisiä kirjallisuutta ja analysoi lukemaansa keskustelemalla ja kirjoittamalla. Tuntee suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

T10: Esittää näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleen ja yhteiskunnalle. Osallistuu aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T4-5: Tekstien tulkitseminen

T6-7: Tekstien tuottaminen

T8-10: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T11-13: Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11: Asettaa itselleen haasteellisia oppimistavoitteita ja edistää yhteistä oppimista.

T12: Tuntee abstraktin kielen keinoja ja käyttää niitä tekstien tulkinnassa.

T13: Etsii ja yhdistelee monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Edistää tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.

**OPPILAALLE:
SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 5**

T1: Osallistun tuttuihin vuorovaikutustilanteisiin koulussa aktiivisesti kuuntelemalla.

T2: Ymmärrän selkeästi havainnollistettuja puhuttuja arkikielisiä tekstejä.

T3: Ilmaisen itseäni erilaisissa arkitilanteissa. Kerron omakohtaisesta aiheesta kielitaitoni mahdollistamalla tavalla. Täydennän kielitaitoni rajoitteita muilla ilmaisun keinoilla.

T4: Ymmärrän, miksi tekstit eroavat toisistaan. Tunnistan joitakin piirteitä tavallisimmista tekstilajeista. Ymmärrän tekstin sisältöä puutteellisesti.

T5: Luen ja ymmärrän yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä tutuissa tilanteissa. Esitän teksteistä kysymyksiä ja mielipiteitä yhdessä muiden kanssa ja itsenäisesti.

T6: Tuotan rakenteeltaan, kieleltään ja sisällöltään yksinkertaisia ja konkreettisia tekstejä itselleni tutuista aiheista.

T7: Kirjoitan tekstejä tutuista aihepiireistä. Teksti voi olla epäkoherenttia, verrattain hankalasti luettavaa ja sanastoltaan hyvin rajallista. Osaan kirjoittaa käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

T8: Tunnistan, että kielenkäyttö vaihtelee eri tilanteissa. Tunnistan kirjoitetun ja puhutun kielen eroja. Hahmotan lauserajat ja tunnistan verbin lauseen keskuksena.

T9: Luen lyhyitä, helppotajuisia suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä. Erotan fiktiivisen tekstin muista teksteistä. Hahmotan, että eri aikoina on kirjoitettu erilaisia tekstejä. Tunnistan mallien avulla tekstien välisiä yhteyksiä.

T10: Tiedän, että jokainen yhteiskunta on monikielinen ja kulttuurisesti monimuotoinen. Tunnistan ja osaan kuvata kulttuurisia kytköksiä omassa elämässäni.

T11: Teen havaintoja kielenoppimisestani ja omista oppimisen tavoistani.

T12: Käsittelen eri tiedonalojen aiheita arkikielellä.

T13: Etsin yksittäisiä tietoja annetuista lähteistä. Noudatan tekijänoikeuksia ja tiedän, mitä yksityisyyden suojalla tarkoitetaan. Suunnittelen ja arvioin työskentelyäni vain vähän.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T4-5: Tekstien tulkitseminen

T6-7: Tekstien tuottaminen

T8-10: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T11-13: Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

**OPPILAALLE:
SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 7**

T1: Osallistun suullisesti rakentavalla tavalla koulun vuorovaikutustilanteisiin.

T2: Ymmärrän puhuttuja arkikielisiä tekstejä ja selvitan niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa.

T3: Valmistelen ja pidän puheenvuoron tai puhe-esityksen itselleni läheisestä aiheesta. Ilmaisen itseäni ymmärrettävästi.

T4: Tunnistan tavallisimpia tekstilajeja. Ymmärrän tuttuja aihepiirejä käsitteleviä tekstejä ja hahmotan tekstin kokonaisuuden. Selvitan avainsanat ymmärtääkseni tekstin pääajatuksen. Hyödynnän tekstejä sana- ja käsitevarantoni laajentamisessa.

T5: Luen ja ymmärrän ikäkauden mukaisia, myös abstrakteja tekstejä. Teen teksteistä päätelmiä ja esitän niiden sisällöstä perusteltuja mielipiteitä.

T6: Suunnittelen ja tuotan tekstejä eri aihepiireistä mallien avulla itsenäisesti ja yhdessä muiden kanssa. Otan vastaan palautetta teksteistäni. Tuotan tekstilajiltaan tunnistettavia tekstejä, vaikka tekstilajipiirteiden hyödyntäminen on rajallista.

T7: Kirjoitan ymmärrettäviä tekstejä kielipollisista puutteista huolimatta. Sanasto voi olla vielä suppeaa. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on horjuvaa.

T8: Pohdin tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä yhdessä muiden kanssa. Tunnistan muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eriytylien välisiä eroja. Osaan jakaa lauseen rakenneosiinsa.

T9: Luen suomenkielisiä kaunokirjallisia tekstejä ja keskustelen lukukokemuksestani muiden kanssa. Olen tutustunut joihinkin suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita edustaviin teksteihin. Tunnen joitakin kirjallisuuden lajeja ja kuvailen vähintään yhtä niistä. Tunnistan, mihin lajiin teksti kuuluu.

T10: Tunnistan yksilön ja lähiympäristön monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Monipuolistan kulttuurisia kokemuksiani ja osaan kertoa niistä.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa
toimiminen
T4-5: Tekstien
tulkitseminen
T6-7: Tekstien tuottaminen
T8-10: Kielen,
kirjallisuuden ja kulttuurin
ymmärtäminen
T11-13: Kielen käyttö
kaiken oppimisen tukena

T11: Tunnistan vahvuuksiani ja kehittämiskohteitani kielenoppijana ja kielen käyttäjänä sekä asetan itselleni oppimistavoitteita.

T12: Ymmärrän ikätasolleni suunnattua kognitiivisesti melko vaativaa kieltä vahvan kontekstin tuen avulla.

T13: Etsin tietoa tutuista tai annetuista lähteistä, mutta käsittelen tietoa toistaen. Arvioin omaa työskentelyäni.

**OPPILAALLE:
SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 8**

T1: Edistän omalla toiminnallani vuorovaikutuksen onnistumista.

T2: Ymmärrän pääkohdat opetuspuheesta ja tuttuja aiheita käsittelevistä median puhutuista teksteistä.

T3: Valmistelen ja pidän selkeän esityksen aiheesta, joka vaatii tiedonhankintaa. Ilmaisen itseäni tilanteeseen sopivalla tavalla.

T4: Tunnistan eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä. Laajennan aktiivisesti sana- ja käsitevarantoani lukemalla erilaisia tekstejä. Käytän tarkoituksenmukaisia strategioita tekstien tulkinnassa.

T5: Käytän tekstien tulkinnan taitoani oppimisen resurssina. Arvioin tekstejä ja teen tekstistä päätelmiä ja kriittisiä kysymyksiä. Ymmärrän, että muut tekstit vaikuttavat tekstin tulkintaan.

T6: Suunnittelen, tuotan ja muokkaan tekstejä, joissa käytän eri tekstilajien piirteitä tarkoituksenmukaisesti.

T7: Kirjoitan koherentteja tekstejä ja käytän niissä tarkoituksenmukaista sanastoa ja rakenteita. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on melko vakiintunutta. Osaan kirjoittaa sujuvasti käsin ja tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen.

T8: Havainnoin ja erittelen tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä niiden merkityksiä tarkoituksenmukaisten käsitteiden avulla. Ymmärrän muodollisen ja epämuodollisen kielenkäytön ja eri tyylien vaikutuksia sekä kielellisten valintojen merkityksiä ja seurauksia.

T9: Luen suomenkielisiä kirjoja ja erittelen lukukokemustani. Osaan nimetä suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja eritellä kirjallisuuden lajien piirteitä lukemastani tekstistä.

T10: Erittelen yhteiskunnan monikielisyyttä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Osaan eritellä kulttuurisia kokemuksiani. Teen havaintoja siitä, että kulttuuri, yksilöiden toiminta ja erilaisten ryhmien muodostuminen vaikuttavat toisiinsa.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa toimiminen

T4-5: Tekstien tulkitseminen

T6-7: Tekstien tuottaminen

T8-10: Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen

T11-13: Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena

T11: Kehitän kielenoppimistaitojani ja hyödynnän monipuolisesti ympäristöäni kielenoppimisen resurssina.

T12: Ymmärrän ikätasolleni suunnattua kognitiivisesti vaativaa kieltä, mutta tarvitsen kontekstin tukea.

T13: Etsin tietoa eri lähteistä sekä suunnittelen, jäsennän ja arvioin työskentelyäni itsenäisesti ja ryhmässä. Tuon oman panokseni yhteiseen työskentelyyn.

**OPPILAALLE:
SUOMI TOISENA KIELENÄ
JA KIRJALLISUUS
OSAAMISEN KUVAUS
ARVOSANALLE 9**

T1: Toimin vuorovaikutustilanteissa aloitteellisesti ja sovitan puhettani tilanteen mukaan.

T2: Erotan olennaiset asiat opetuspuheesta ja median puhutuista teksteistä sekä arvioin kuulemaani. Pystyn vastaanottamaan tietoa muodollisissa puhetilanteissa.

T3: Valmistelen ja pidän koherentin, sisällöltään monipuolisen ja havainnollisen esityksen. Ilmaisen itseäni tavoitteellisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

T4: Erittelen eri tekstilajien rakennetta ja kielellisiä piirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Kehitän sana- ja käsitevarantoani siten, että se riittää itsenäiseen tekstien tulkintaan ja arviointiin.

T5: Arvioin tekstien vaikutuskeinoja. Havainnoin tekstien sellaisia merkityksiä, joita ei sanota suoraan, kuten tekstin ajatuskulkua, asenteita ja näkökulmia. Tulkitseen, miten muut tekstit vaikuttavat tekstin merkityksiin.

T6: Tuotan itsenäisesti tekstejä, joissa käytetään eri tekstilajien piirteitä monipuolisesti. Käytän myös muita tekstejä omien tekstieni lähteinä.

T7: Kirjoitan sisällöllisesti ja kielellisesti monipuolisia tekstejä. Kirjoitetun kielen normien noudattaminen on vakiintunutta.

T8: Teen päätelmiä tekstien kielellisistä ja tekstuaalisista piirteistä. Hyödynnän kielenkäytössäni muodollista ja epämuodollista kieltä. Ymmärrän kielellisten valintojen vaikutuksen merkitysten rakentumiseen tekstissä.

T9: Luen monipuolisesti suomenkielistä kirjallisuutta ja analysoin lukemaani keskustelemalla ja kirjoittamalla. Tunnen suomalaisen kirjallisuuden päävaiheita ja niiden yhteyden eurooppalaisiin virtauksiin.

T10: Esitän näkemyksiä kielellisen ja kulttuurisen monimuotoisuuden merkityksestä itselleni ja yhteiskunnalle. Osallistun aktiivisesti yhteisten kulttuuristen kokemusten luomiseen.

T1-3:
vuorovaikutustilanteissa
toimiminen
T4-5: Tekstien tulkitseminen
T6-7: Tekstien tuottaminen
T8-10: Kielen, kirjallisuuden
ja kulttuurin ymmärtäminen
T11-13: Kielen käyttö
kaiken oppimisen tukena

T11: Asetan itselleni haasteellisia oppimistavoitteita ja edistän yhteistä oppimista.

T12: Tunnen abstraktin kielen keinoja ja käytän niitä tekstien tulkinnassa.

T13: Etsin ja yhdistelen monipuolisesti eri tietolähteiden tietoa vertaillen ja tiedon luotettavuutta arvioiden. Edistän tavoitteellisesti yhteistä työskentelyä.